

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת בהעלותך, תשפ"ה

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 8:16	Minneapolis, MN - 8:42
Brooklyn, NY - 8:09	Miami, FL - 7:55
Chicago, IL - 8:06	Monsey, NY - 8:11
Houston, Texas - 8:04	Montreal, Quebec - 8:26
Johannesburg, S. Africa - 5:05	Passaic, NJ - 8:11
Lakewood/Deal, NJ - 8:08	Toronto, Ontario - 8:42
London, UK - 9:03	Yerushalayim - 7:10
Los Angeles, CA - 7:47	Zurich, Switzerland - 9:05

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
 הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

תפלה לחולה

משה התפלל קל נא רפא נא לה וע' ברכות ל"ד דלמדו מקרא דמרים דא"צ להזכיר שמה. ובפר"ח ס' ק"ט הק' מהזוהר פ' וישלח קס"ט ע"א שהתפלל יעקב הצילני נא מיד אחי מיד עשו, וקושייתו כי מיד אחי די בזה, באמת אין לו עוד את, ולמדו מזה דבעי לפרשא מיליה כדקא יאות. וע"ש מג"א בשם מהר"ל לחלק דמעשה מרים דוקא בפני החולה א"צ להזכיר שמו. וע' זקן אהרן.

וע' של"ה פ' וישלח מיד אחי מיד עשו, ולא יאמר וכי צריך ה' לפרוש להדיא, אלא כי התיבות המתהוות מאותיות קדושות עולות למעלה ובוקעות הרקיעים. (ויש לעיין א"כ מ"ש בפניו). (וע' שם הגדולים י' שנ"ג למה צריך להתפלל בבטוי שפתים אלא כי הוצאת הדיבור מעורר רוחניות).

ובמה שאמרו דא"צ להזכיר שמה, ע' אוצר יד החיים פ' וירא שפ"ל דדוקא לא יזכיר שמו, וע"ש בשם ילקוט ראובני שם שמי שהוא בצער לא יזכירו שמו.

וע' זוהר ס"ט ע"ב בשעתא דדינא שריא בעלמא לא ליבעי ליה לאיניש דיכר שמיא לעילא. והוא המעלה שלא להזכיר שמו. (ובעיקר הטעם ע' מדרש תלפיות ערך כוונה כי מודיע שמו לטתן. וכנראה היסוד כי מלאכים אין יודעים מחשבות. מיהו תיקשי אם אומר "איש זה" ולא שמו, הרי גם זה שומעים מלאכים).

וע' ח"ס בתורת משה השלם בענין לנוכח אשתו, דפשוט לו שהתפלל עבור אשתו, ואמר שמה, וע"ש ח"ס אפילו מתפלל עבור צדקת כרבקה מ"מ עדיף בפניו כדי שלא להזכיר שם אביה בתואל. (וע' דברי חיים בהשמטות לח"ב בסי' מ"ג בסופו, במזכיר שמו ושם אביו, אין הכוונה על שם האב אלא כי זה שם הבן שהוא בן פלוני. ומ"מ עדיף שלא להזכירו).

וע' טעם ודעת וישלח בכונת משך חכמה עה"פ למה זה תשאל לשמי, דכשמתפלל להצלתו גם בפניו צריך שמו. וכן הביאו ראייה מתענית כ"ה ע"א ששאל לשמה של שכנתו, ועוד ראייה מירושלמי הוריות פ"ג ה"ד.

(מיהו החילוק צ"ע. וע"ש טעם ודעת כי במתפלל הרי הצדיק מרגיש הצער (וע' מהר"ם שיק רצ"ג) ולכן א"צ שמו, וצ"ע א"כ אמאי דוקא בפניו).

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו
 ברצון במייל bishvileihalacha@themir.org

מין המשגיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה / י"ח בסיון תרצ"ו

ולהסביר שהיה חולה ולכן לא יכל להגיע לישיבה, אך רבי ירוחם המשיך בדברי תוכחתו כאילו איננו שומע את דבריו. רבי חיים ניסה שוב להצטדק ולהסביר את סיבת היעדרותו מהישיבה, אך רבי ירוחם המשיך בתוכחתו הנמרצת...

כאשר ניסה רבי חיים בפעם שלישית להסביר את סיבת היעדרותו, נענה מרן המשגיח ואמר: "שמעתי את דבריך כבר בפעם הראשונה". ולאחר סיים להוכיחו הסביר המשגיח את פשר הדבר.

הרי רואים שמה רבינו ע"ה הוכיח את בני גד ובני ראובן על רצונם להישאר בעבר הירדן. כשמשמה רבינו סיים את דברי תוכחתו, אמרו לו בני גד ובני ראובן כי כוונתם מלכתחילה הייתה להצטרף לכובשי הארץ ולא להישאר בתחילה בעבר הירדן. א"כ, שאל המשגיח, מדוע נתנו למשה להוכיחם ולא אמרו לו מיד את כוונתם, הרי בכך הייתה נמנעת כל תוכחתו אליהם?

אלא ענה למדים מכאן, כי אף אם הכל נעשה כראוי וכדין, עדיין יתכן שתיכנס באדם מחשבה לא ראויה. כך גם במקרה שהאדם אנוס מחמת חולי וכדומה, עליו להיות על המשמר ולחשוש אולי התערבה כאן גם כוונה אחרת, לכן תוכחתי לך היא למען תלמד לבדוק כי אכן הכל היה טהור ונקי, סיים המשגיח את דבריו.

ע"פ "בית חיינו"

עמוד המוסר מרן המשגיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה ראה בלימוד המוסר את היסוד והבסיס לכל צמיחתו של בן תורה. לתלמידי הישיבה היה אומר כי טוב לו לאדם להיוולד אפילו רק בשביל לימוד מוסר.

מרן רה"י הגאון הרב חיים שמואלביץ זצלה"ה, היה מגדולי תלמידיו של המשגיח זצ"ל. הוא דבק ברבו והתקרב אליו מאוד ואף היה אומר בפניו מדי שבוע את כל חידושי מרן המשגיח זצ"ל ראה את גדלותו ושקיעותו הרבה בתורה הקד' והתבטא עליו באופן יוצא דופן, כי אין הוא צריך ללמוד מוסר משום שהגיעה העצומה שלו בתורה תביא אותו להיות בעל מוסר [כפי שאכן קרה בסוף ימיו בעת שמסר את שיחותיו המופלאות בישיבה הקד'].

אולם, על אף שהמשגיח רבי ירוחם נהג ברבי חיים יחס של הערכה עצומה וקירבה מיוחדת, כאשר ראה כי לטובת עלייתו ובנייתו בתורה נצרך הדבר, לא מנע ממנו את שבט ביקורתו.

סיפר הגה"ר אריה לייב באקשט זצ"ל שמרן רה"י הגאון הרב חיים שמואלביץ זצ"ל סיפר לו כי בזמן לימודיו בישיבה, קרה פעם שחלה ולא הגיע מספר ימים לישיבה מחמת חוליו.

כשהבריא וחזר להיכל הישיבה, לתדהמתו שאלו המשגיח רבי ירוחם זועק: "היכן היית? איך יכולת להחסיר שבוע שלם של סדרי הישיבה?" רבי חיים ניסה להצטדק

האנכי הרייתי את כל העם הזה אם אנכי ילקתיהו כי תאמר אלני שאתה בחיקך כאשר ישא האומן את היינןק (יא, יב)

הקשה מרן המשגיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה, לא מצאנו בשום מקום שאמר הקב"ה למשה רבינו 'שאהו בחיקך', א"כ מדוע אומר משה 'כי תאמר אלי שאהו בחיקך'? ותירץ מרן זצ"ל: כאשר מזכה הקב"ה את האדם בכוחות נפש מיוחדים שאין לכלל הציבור, הרי זה עצמו נחשב ציווי מהי"ת שעליו להשתמש בכוחות ותכונות אלו.

א"כ כיוון שזכה משה רבינו בכוחות נפש כאלו שהוא יכול לשאתם בחיקו, זה עצמו הציוי מהקב"ה, שאם לא כן לשם מה נתן לו הקב"ה כוחות אלו.

מכאן לימוד מוסר השכל גדול לכל אדם, כל אחד חייב להכיר את כוחותיו, שהרי אם הקב"ה זיכה אותו בכוחות מיוחדים אלו, הרי זהו ציווי מפורש מהקב"ה אליו להשתמש בכוחותיו לעשות רצון הי"ת, כי אם לא כן למה זיכה אותו הקב"ה בכוחות מיוחדים שאין לזולתו.

וכן היה הגה"צ הרב שלמה וולבה זצ"ל אומר בשם מרן המשגיח זצ"ל: "אוי לאדם שאינו מכיר את חסרונותיו, משום שהוא אינו יודע את מה שעליו לתקן. אך אוי לו שבעתים לאדם שאינו מכיר את מעלותיו, משום שאז אין הוא מכיר אפילו את כלי עבודתו".

סוד השפעת הישיבה / לרגל יום הזכרון למרן המשגיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצ"לה"ה

שם הביא את דברי הספרי: אחרי ה' אלוקים תלכו - זה הענן. מבואר בדברי הספרי שהנהגה זו לילך אחר הענן באמונה פשוטה בהקב"ה בלא שום אמצעי לא היה לדור המדבר בלבד, אלא שזהו ציווי לדורות, וכמו שנאמר בהמשך הפסוק אותו תשמורו ובקולו תשמעו. הרי מבואר שכל מה שנא' על הענן בשעה שהיו בני ישראל במדבר, נוגע לכל אחד גם כהיום הזה.

ולכאורה הדברים צריכים ביאור היאך אנו יכולים לקיים ולחיות כן בימינו והרי אין לנו ענן, ואיך יכול להתקיים כאן הציווי לדורות. אלא ע"כ צריך לומר שאין הכוונה מה שרואים את הענן בחוש והולכים אחריו, אלא שאנו מצווים על עצם ההנהגה לחיות באמונה פשוטה, שבכל מצב בין רוחני בין גשמי, מה לעשות לאן ללכת מתי ואיך ולכמה זמן וכו' הכל תלוי רק בענן. זה מה שמחייב וזה מה שיש לעשות וזה אחרי ה' אלוקים תלכו. ואם כך הרי זה נוגע גם היום, שהרי בוודאי אין הדבר קל ופשוט, האדם צריך להיות בעל מדרגה - לחיות בכזו מציאות, להיות במצב שכל הקביעות של האדם נקבעת בתוך המסגרת של הענן, שהוא על פי רצונו יתברך בלבד, זהו מצב שבוודאי נוגע גם היום באותה המידה.

כלל ישראל ישבו במדבר סיני מר"ח סיון עד עשרים לחודש אייר בשנה השנית, ואז נעלה הענן והיו צריכים ללכת אחריו. וברמב"ן מבואר שהיה מוכנים תוך ג' ימים להכנס לארץ, ועל זה נאמר בפסוק ויסעו מהר ה', ורש"י הביא את המדרש - כתינוק הבורח מבית הספר. וזה היה טענה גדולה על כלל ישראל, איך יתכן שהתנהגו כתינוק הבורח והרי יושבים הם בבית המדרש של הקב"ה. ולכאורה צריך להבין דהרי נצטוו לילך אחר הענן וא"כ איך שייך שלא ללכת, והרי לאחר שנעלה הענן שוב א"א להמתין, וחייבים ללכת מיד, בלא שום שהות ובלא שום עיכוב. וא"כ מהו הטענה של כתינוק הבורח מבית הספר.

והנה על הפסוק ויהי בנסוע הארון נכתבו שני "נונים" הפוכים, ומובא בחז"ל שזה אינו מקומו של הפסוק. ומדוע נכתב כאן, כדי להבדיל בין פורענות לפורענות. פורענות שניה קברות התאוה, ומהי פורענות ראשונה, ויסעו מהר ה'. ועיוין ברמב"ן שלמד שהיה כאן שלוש פורענויות, ויסעו מהר ה', מתאווננים, וקברות התאוה. וכדי להפריד, שלא תהיה חזקה של פורענויות, נכתב ביניהם הפסוק ויהי בנסוע הארון להפריד בין פורענות לפורענות. ולכאורה על הפורענות הראשונה לא מצאנו שנענשו, וביאר הרמב"ן שאלמלא חטאם זה היה מכניסם לארץ מיד, וכל זה התבטל ע"י ויסעו מהר ה'. ונמצא שהתוצאה של ויסעו מהר ה' היא היתרה הגורמת להפורענות שלא נכנסו לארץ מיד. והיא הגורמת גם שבהמשך היה גם את פורענות המתאווננים וקברות התאוה.

ומבואר שאף שהיו מצווים ומוכרחים לילך אחר הענן מיד ולא יכלו להתמהמה אף לא לרגע קט. אבל מ"מ כיון שהיתה להם גם שאיפה עצמית ללכת כתינוק הבורח, על ידי זה הפסידו את מה שהיו יכולים להכנס לארץ מיד, והביאו על עצמם את הפורענויות.

המהרש"א במס' שבת קטז. ביאר דמדכתיב ויסעו מהר ה' והרי

בשבת קודש השבוע יחול יום הסתלקותו של אאזמור"ר מרן המשגיח רבינו ירוחם הלוי זצוק"ל. אמנם לא זכינו לראותו בעצמנו, אבל זכינו שההארה והחיות של תורתו נמצאים וחיים בקרבנו עד היום. בין ע"י הספרים והמאמרים ובין ע"י מה שהנחילונו רבותינו - תלמידיו, בהנהגות שהנהיג בצורת הישיבה.

העיקר הגדול ששמענו וראינו אצל רבותינו, הוא ההקפדה היתירה שהיתה לו בצורת החינוך לתלמידיו בני הישיבה, וכן ההקפדה על צורת ההנהגה בישיבה עצמה, והיה מרגלא בפומיה, וגם כתב הרבה במאמרים בעניין זה, שהישיבה היא "מקדש מעט", המקום אשר יבחר ה', הישיבה היא מקום קדוש, אשר אסור לשנות בצורתה ובסדרה אף כמלוא הנימה. תפקידו של בן הישיבה הוא לשמור ולכבד את הישיבה ביותר, להתאים את עצמו למקום קדוש זה, ולהשתדל לקחת ולדלות את כל מה שהישיבה יכולה לתת לו, כדי שיוכל להתעלות ולהתגדל, להגיע עד לאן שאפשר להגיע. וזהו מעלה שאין דומה לה.

ובמאמרים הרחיב בזה בהרבה מקומות, שכדי שיוכלו התלמידים, בני הישיבה, לקבל את המעלה הנצרכת מהישיבה בצורה הראויה, צריכים הם לקחת על עצמם את העבודה בעול ההכרחי. וכאשר הרחיב בזה בלשונו הזהב בכמה מקומות, "שאי אפשר שהאדם, ואפילו הוא גדול שבגדולים, לסמוך על בחירתו ורצונו נפשו הטובה". אלא הכל צריך הוא לעשות מתוך הכרח. ואפילו אם הוא מוצלח ומיוחד, ומרגיש וחושב שהוא יכול ומסוגל ע"י כשרונותיו לעלות ולהתעלות ע"י רצונו ובחירתו, מ"מ בלא שיקבל על עצמו את עול ההכרחיות של הדבר, ובלא שיהפוך להיות מוכרח, לא יעלה הדבר בידו בשום פנים ואופן. והוסיף - "שלעולם ישים אדם עצמו כשור לעול וכחמור למשא". זה היה דגל הנהגתו, ובזה הנהיג וחינך את תלמידיו אשר מהם אנו מושפעים עד היום.

ונראה לבאר קצת את הענין על פי הבנתנו, דהנה מצינו בפרשתנו פרשת בהעלותך אריכות דברים בענין הענן שהלך לפני המחנה, והנהיג את כלל ישראל, כשעלה הענן נסעו בני ישראל ובמקום ששכן שם חנו. באריכות גדולה מתארת התורה - ובהאריך הענן על המשכן ימים רבים ושמרו בני" את משמרת ה' ולא יסעו, ויש אשר יהיה הענן ימים מספר... ויש אשר יהיה הענן מערב עד בוקר... או יומם ולילה, או יומים או חודש או ימים. התורה מזהירה בזה בצורה הברורה ביותר שלא זזים בלא הענן, והענן הוא הקובע אם יעמדו או ילכו, וכן קובע היכן ומתי יעמדו ולאן ילכו. כל מציאות ההנהגה, גם הגשמית, נקבעת ע"י הענן ואין מהלך אחר. זה היה המצב של כלל ישראל במדבר. שם זכו למצב שלא היה קיים מעולם אף לא אצל האבות הקד', אשר עמלו וחפשו לחיות בצורה זו, אבל לזכות לכך זכו רק כלל ישראל אחרי מתן תורה, במדבר זכו להנהגה זו, באמונה חיה בהקב"ה, וכל הכרעה נעשית רק על ידו יתברך בלי שום אמצעי. עפ"י ה' יחנו ועפ"י ה' יסעו את משמרת ה' שמרו, זו היתה ההנהגה של כלל ישראל בדור המדבר.

ובפרשת עקב בענין נביא שקר שהתורה אסרה לשמוע בקולו, נאמר בפסוק אחרי ה' אלוקים תלכו, ואותו תיראו, ואת מצוותיו תשמורו, ובקולו תשמעו, ואותו תעבודו ובו תדבקו. וברמב"ן

לה' שישים ריבוא סביב לו 'מגיבורי ישראל' מיוצאי הצבא וכו', 'מלומדי מלחמה' מלחמתה של תורה וכן הכהנים הסובבים אותם החונים סביבות המשכן מלומדי סדר עבודתם, 'איש חרבו' כלי זינים הן מסורת וסימנים שמעמידים על ידם את הגירסא והמסורה שלא תשכח, 'מפחד בלילות' פן ישכחוהו ויבואו עליהם צרות. ובתרגום שם כ' וכהניא ולוואי וכל שבטיא דישראל כולהון אחידין בפתגמי אורייתא דמתילין לחרבא ושקלן וטרין בהון כגברין מאלפי קרבא וכו' עיי"ש.

הרי דענין השמירה סביב למשכן הוא בעבור שלא ישכחו את התורה, ועי"ז דשקלו וטרו בפתגמי אורייתא ומעמידים סימנים להעמיד הגירסא בזה בלבד יחשב שמירה לפלטרין של מלך. ולכן א"צ אינשי שיוכלו להבריא את המזיקין, דדווקא הכהנים והלויים, שהם המלומדי מלחמה במלחמתה של תורה, הם הראויים להיות השומרים לפלטרין של מלך.

זהו א"כ ההבנה בד' המהרש"א שבדאי שכל זמן שנמצאים במקום תורה המקום שומר ומגן. אבל כשעזבו עם מחשבה אחרת, זה היה הגורם שחטא יוכל לחול במצב כזה, ונמצא שכשעזבו איבדו את השמירה של המקום תורה.

בשבילנו זהו מורה דרך, להבין את מהות ישיבה מה הישיבה נותנת להלומד ועד כמה הלומד מחוייב לשמור על צביון וצורת הישיבה כדי שיוכל לקבל מהישיבה את מה שהישיבה יכולה לתת, ועל כן מחוייבים אנו להישאר מחוברים בקשר חזק, אשר אז גם כאשר נאלצים לעזוב את הישיבה הרי קשר זה ישאר לעולם, ויגן עליו כאילו נשאר עדיין בביהמ"ד.

אצל אאע"ה כתוב שבקש מהקב"ה אל נא תעבור מעל עבדך, והרי שם היה צריך ללכת הקב"ה ציווה עליו ללכת ואפ"ה ביקש להשאר מדובק ומחובר בקב"ה, שהקשר והחיבור ישאר תמיד, אל נא תעבור מעל עבדך.

מובא בחז"ל במעשה דאליהו בהר הכרמל שהיה צריך ליקר לבעל לא רצה ללכת ואמר שנינו גדלנו באבוס אחד ורצה להקר ל'ה' ולחש לו באזנו ואמר לו כשם שנתקדש ש"ש בקרבן כך גם יתקדש ש"ש ע"י הקרבן לבעל ועדיין היה מסרב לצאת. והביא בזה אאזמו"ר שמרן הגר"י מפטרבורג יסד בזה שאף לאחר כל ההסברים, אף שזהו חיובו מ"מ כל זמן שאליהו הנביא אינו מושכו בכח עדיין מוטל עליו לא לצאת מביהמ"ד כל זמן שעדיין הדבר בגדר האפשר.

זהו איפה מוסר השכל עבורנו בני הישיבה שזכינו להימצא בבית ה' במקום מקדש מעט זה להוקיר להעריך ולשמור את המקום הקדוש הזה כדי שהישיבה תוכל להגן ולשמור עלינו מכל משמר, ויה"ר שיתקיים בנו אל נא תעבור מעל עבדך.

נכתב ע"י אחד השומעים

לא מצינו שהר סיני נקרא הר ה' אלא הר האלוקים או הר חורב. וע"כ דרשו כאן שנסעו מאחרי ה', כתינוק הבורח מבית הספר, שסרו מאחרי ה'. והיינו דדייק משינוי הפסוק, שהיה כאן דבר נוסף ולא סתם שקיימו את רצון הקב"ה. וכתב שם עוד שנסיעתם מהר סיני, שהיה ביהמ"ד שלהם, נעשה לילך אחר תאוות ליבם. שבזה שעזבו את הר סיני, עזבו את הביהמ"ד, וזה היה יסוד הקלקול. והוכיח כדבריו שהרי מר"ח סיוון בשנה הראשונה ועד עשרים באייר בשנה השניה כל הזמן שהיו בביהמ"ד לא חטאו ותיכף ומיד כשיצאו מיד באו עליהם כל הפורעניות - מתאוננים, מרגלים וכו'.

מבהיל הוא הדבר שמיד שעזבו את הר סיני, שבעצם כבר לא הייתה לו הקדושה והמעלה של והגבלת את ההר וקידשתו, שהיה בשעת מתן תורה, ולא היה בו שום קדושה, אבל זה היה הביהמ"ד שבו למדו תורה, וכל זמן ששהו באותו המקום ולא עזבו את הביהמ"ד, המקום הגין עליהם, שלא יוכל לקרות להם מאומה. ועל כן כשנסעו מהר ה', אף שלא היה להם שום ברירה שהרי נצטוו והיו מוכרחים ללכת שהרי הענן סר מעל האוהל וחיבים לנסוע, אלא שכיון שביצאה מהר ה' היה כאן עוד רצון עצמי, היה גם חישוב נוסף, כאן כבר לא הגין המקום של הביהמ"ד. וזהו דבר נורא למתבונן.

כן הוא הדבר בזמנינו, האדם המחובר ומקושר לביהמ"ד לישיבה, מי שנמצא בתוך "המקום קודש" הרי הוא מוגן ומופרש ולא יכול לקרות לו כלום, ומשום שהוא מופרש ומובדל במקום כזה, אשר אין חטא יכול להגיע אליו וזהו איפה העניין שאאזמו"ר המשגיח זצ"ל היה חוזר ותובע תמיד, שישמרו ושיתחברו לביהמ"ד להגנה שלו ולכל מה שהוא יכול לתת.

בית המדרש הוא גם מקום אשר על כל אחד ואחד מוטל האחריות לשמור על נקיונו וצביונו ושיהא נקי בתכלית שיהא בו את כל המעלות הנצרכות למקום תורה גם במכתב שכתבו גדולי התלמידים ביום הזכרון הראשון הזכירו את האחריות המוטלת לשמור בהקפדה על צביון הישיבה בלא שום שינויים.

הרמב"ן בהקדמה לחומש במדבר, כשם שהיתה הגבלה בהר סיני, כך יש דין הגבלה ושמירה במשכן והיו לוויים בחוץ וכהנים בפנים. אינו דומה פלטרין של מלך שיש לו שומרים, לפלטרין של מלך שאין לו שומרים, כשיש לו שומרים זו מציאות שונה. מקום תורה הוא הפלטרין שיש לו שומרים. הריחא דאורייתא של הלימוד זה השמירה, ואאזמו"ר אמר דזהו המקור למנהג בישיבת וולאזין שהיו משמרות תלמידים שישבו ולמדו כל היום וכל הלילה, למען לא להניח את הישיבה אף לרגע קט בלא תורה. שהלא אינו דומה פלטרין של מלך שאין לו שומרים לפלטרין שיש לו שומרים, והישיבה הלא זהו הפלטרין של מלך ולכן צריכה ודאי לשומרים. ואאזמו"ר זצוק"ל אמר שהיה ברצונו גם להנהיג כך, אלא שדבר זה לא שמע מרבתינו, ולא עשה מעולם דבר שלא קיבל מרבתינו, והרי שאף שהיה לו מקור למנהג זה אפ"ה לא רצה לשנות כלום ממה שקיבל מרבתינו.

ובשיר השירים (פ"ג, ז' ח') 'הנה מיטתו שלשלמה שישים גיבורים סביב לה מגיבורי ישראל כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות' פירש"י 'הנה מיטתו שלשלמה' אהל מועד והארון שהיו נושאים במדבר, 'שישים גיבורים סביב

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

Hatred by Proxy

Harav Hagaon Meir Tzvi Shpitzer Shlita

In this parshah we read about the travels of the Yidden in the Midbar, and how the aron traveled along with them. The parshah includes the famous passuk that we say in shul before we take out a Sefer Torah: וַיְהִי בְנִסְעֵ הָאָרֶן וַיֹּאמֶר: וְיִצְחָקוּ אִיבֵיךָ וַיִּגְסוּ מִשְׁנְאֵיךָ מִפְּנֵיךָ – when the aron with the luchos inside it traveled, Moshe Rabbeinu would call out, “Arise, Hashem, and His aron and His Torah, and all those who hate and fight against Hashem should disappear and dissipate.”

Rabbeinu Bachaye explains that this passuk belongs in this parshah because the Torah here is discussing Klal Yisrael's travels – and the aron traveled with them. And there's a connection here to the Torah that traveled with them, as we will explain shortly.

Rashi wonders, who are the ones who hate and fight against Hakadosh Baruch Hu? He answers that these are the people who fight against Klal Yisrael. Anybody who fights against Klal Yisrael is as if he fights against Hashem, as we see from the progression of the pesukim in Tehillim (83), where the words וּמִשְׁנְאֵיךָ נִשְׂאוּ רֹאשׁ, referring to those who hate Hashem, are followed by the words עַל יַעֲרִימוּ סוּד, meaning that these enemies of Hashem are those who fight against Klal Yisrael.

Why are those who fight against Klal Yisrael conflated with those who fight against Hashem?

The answer, says the Midrash in Parshas Pekudei, is that those who fight against Klal Yisrael just because we are Klal Yisrael are really fighting us because they hate Hashem. It is a war of evil against good. If they could, they would fight against Hashem, but since they're not able to fight Him directly, they take the next best option, and fight against those who represent Hashem in this world. Why do we represent Hakadosh Baruch Hu? Because we are the ones who accepted His Torah in this world.

We Are All Representatives

Every single Yid represents Hashem in this world. The Gemara (Shabbos 89) teaches that the reason for the name “Sinai” is that from there, sinah descended to the world. Why do the nations of the world hate us since Matan Torah? Because we represent Hashem, as a result of our accepting the Torah.

If a person is on the level of Yaakov Avinu, then he obviously represents Hashem in this world. But at Matan Torah a chiddush was introduced: that every Yid in the world represents Hakadosh Baruch Hu. And therefore, those who hate Hashem – the forces of evil in the world, who know subconsciously that they can exist only as long as there isn't a revelation of kevod Shamayim in the world – they know that the day will come when הָאָרֶץ כֻּלָּהּ תִּבְרָא – Klal Yisrael will bring such kedushah into the world that all evil will be destroyed. It's their life's task, therefore, to try and fight against Hashem, by battling those who accepted the Torah.

This explains why, precisely at the time when the aron that carried the luchos began to travel – a reflection of the Yidden who carry the Torah and represent Hakadosh Baruch Hu – Moshe Rabbeinu declared: וַיִּצְחָקוּ אִיבֵיךָ וַיִּגְסוּ מִשְׁנְאֵיךָ.

During World War II, the brother of the Gerrer Rebbe— a great tzaddik and talmid chacham named Reb Mendeli – was taken to Treblinka, where, sadly, he was eventually murdered.

When he arrived in Treblinka, he saw the Nazis, yemach shemam, fighting against a little Jewish child whom no one could accuse of having ever wronged anyone, certainly not the he Germans. “The forces of tumah have a keen sense for kedushah,” Reb Mendeli remarked. “They know that a Jewish child, whoever he is, represents Hakadosh Baruch Hu, and they will therefore do everything they can to get in his way.”

The pesukim of Tehillim we cited above, in which the phrase וּמִשְׁנְאֵיךָ נִשְׂאוּ רֹאשׁ is juxtaposed with the phrase אָמְרוּ לָכֵן: עַל עַמֶּךָ יַעֲרִימוּ סוּד וְנִכְחָדִים מְגוּי וְלֹא יִזְכָּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד. The nations say, “We are going to destroy Klal Yisrael, to the point that nothing will be left of them.” Dovid Hamelech continues: עֲלֵיךָ – against You, Hashem, they come to fight. The Midrash Shocher Tov observes that when a nation declares וְנִכְחָדִים מְגוּי, לָכֵן וְנִכְחָדִים מְגוּי, they are really trying to fight against Hashem.

This, says the Midrash, is also the meaning of the passuk (Tehillim 2) וַיִּתְצַבּוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יַחַד עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ. They really want to fight ה' against Hashem, because

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

the forces of evil object to good and will do everything they can to fight against Him, but if they have no way to fight Him, they will resort to fighting against the Yidden.

The Snake's Baseless Hatred

The Zohar compares the nations of the world, and Eisav, to a snake, and the Shem MiShmuel notes that the snake is the one animal that has nothing to gain when it injects venom into another creature. It doesn't devour its prey, and it should have no interest in biting and killing its prey. The only thing it wishes to do is *אֵיבָה אָשִׁית* – creating hatred. The reason the nations of the world are compared to a nachash is that they try to do the same: They fight against us merely because we represent Hakadosh Baruch Hu and kedushah in this world.

Yechezkel Hanavi describes the hatred of the nations against us Yidden as an *איבת עולם*, an everlasting hatred. Even after Hitler ym"s killed millions of Yidden, he was still bent on sending troops to try to find even one last Yid. There's an *eivas olam*, a never-ending hate.

Shmuel Hanavi describes Klal Yisrael as an *am olam*, an eternal nation. Because we represent kedushah, we will endure despite everything. And since we are the *am olam*, the nations will counter with an *eivas olam*.

In the Hoshanos we recite on Hoshana Rabbah, we ask, *תְּנֵה יְשׁוּעוֹת לְעַם עוֹלָם* – Hakadosh Baruch Hu should send *yeshuos* to the eternal nation, who are persecuted because

we are the *am olam*. We are the ones who are going to be redeemed by Hakadosh Baruch Hu, as the *passuk* refers to us as *עַם נוֹשָׁע בְּה'* – the nation redeemed by Hashem.

Vanquishing Two Enemies

When Moshe Rabbeinu declared: *וַיִּפְצוּ אִיבֵיךָ וַיִּגְסוּ: מְשַׁנְּאִיךָ מְפַנֵּיךָ*, he used a double expression, mentioning *oivecha* and *sonecha*. The Vilna Gaon says, in *Aderes Eliyahu* – apparently seeing this interpretation in Rashi – that *איבֵיךָ* refers to enemies who are fighting us in a physical way, and seek to harm us bodily, in an open way. That's one battle they wage against the *am olam*. And then there is the category of *מְשַׁנְּאִיךָ*, which includes all the *yetzer haras* and temptations in the world, which the Satan sets up to try and ensnare Klal Yisrael in a spiritual way. The Satan, too, has an *eivas olam* to the *am olam*, and he is also fighting to destroy us.

Says Moshe Rabbeinu, have no fear! We will overcome both *oivecha* and *sonecha*, as long as we recognize that all these obstacles exist because we are the ones who wear the crown of Hashem and represent kedushah in this world, and that this is the reason we are continually persecuted, both physically and spiritually. Very soon, the day will come when we, who represent the Torah in this world, will see the fulfillment of Moshe Rabbeinu's *tefillah*, *וַיִּפְצוּ אִיבֵיךָ וַיִּגְסוּ מְשַׁנְּאִיךָ מְפַנֵּיךָ*.

May we be *zocheh* speedily to be saved from all persecution, physical and spiritual, and to see the day of *יְשׁוּעוֹת לְעַם עוֹלָם*.